

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 11 0 У 033761 24 Увп
Бањалука, 26.11.2025. године

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија Свјетлане Кнежевић, предсједника вијећа, Татјане Ступар и Асмира Коричића, чланова вијећа, уз учешће Жељке Вујановић, записничара, у управном спору по тужби Удружења „Центар за животну средину“ Бањалука, Улица Мише Ступара број 5 (у даљем тексту: тужилац), заступаног по предсједнику Тихомиру Дакићу, против рјешења број 15.04-96-114/21 од 27.01.2023. године, Министарства за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске, Бањалука (у даљем тексту: тужени), у предмету одобравања Студије утицаја на животну средину пројекта хидроелектране „Мрсово“ на ријеци Лим, одлучујући о захтјеву тужиоца, заступаног по пуномоћнику Драгани Станковић, адвокату из Бањалуке, Ул. Николе Пашића 37, за ванредно преиспитивање пресуде Окружног суда у Бањалуци број 11 0 У 033761 23 У од 26.12.2023. године, у сједници вијећа одржаној дана 26.11.2025. године, донио је

ПРЕСУДУ

Захтјев се уважава, пресуда Окружног суда у Бањалуци број 11 0 У 033761 23 У од 26.12.2023. године укида и предмет враћа том суду на поновно суђење.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом 1 изреке, одбијена је тужба поднесена против уводно означеног оспореног акта туженог, којим је одобрена Студија утицаја на животну средину пројекта хидроелектране „Мрсово“, на ријеци Лим, општина Рудо, инсталисане снаге 36,80 MW - коначна студија, јануар 2023. година, број 001201-21, израђена од ЈНУ „Институт за заштиту и екологију Републике Српске“ Бањалука, те утврђено да је носилац пројекта „Comsar Energy Hydro“ д.о.о. Бања Лука. Тачком 2 диспозитива је утврђено да је Студија утицаја на животну средину пројекта хидроелектране „Мрсово“, на ријеци Лим, општина Рудо, инсталисане снаге 36,8 MW израђена и ревидована у складу са Законом о заштити животне средине, а тачком 3 диспозитива да је носилац пројекта „Comsar Energy Hydro“ д.о.о. Бањалука дужан да у току изградње и рада пројекта хидроелектране „Мрсово“, на ријеци Лим, општина Рудо, инсталисане снаге 36,80 MW, а у складу са рјешењима датим у Студији утицаја на животну средину, примијени мјере спречавања, смањивања или ублажавања штетних утицаја на животну средину, а посебно: тачком 3.1. Мјере за заштиту ваздуха, тачком 3.2. Мјере за заштиту површинских и подземних вода, тачком 3.3. Мјере за заштиту земљишта, тачком 3.4. Мјере за спречавање и смањење настајања чврстог отпада, тачком 3.5. Мјере за заштиту

од буке и вибрација, тачком 3.6. Мјере за заштиту ихтиофауне, тачком 3.7. Мјере за заштиту вегетације, флоре, фауне и екосистема, тачком 3.7.1. Мјере заштите за строго заштићење дивље врсте биљака, животиња и гљива, као и мјере заштите њихових станишта у складу са Уредбом о заштићеним и строго заштићеним врстама, тачком 3.8. Мјере заштите пејзажа, тачком 3.9. Мјере за заштиту природног и културно-историјског наслеђа, тачком 3.10. Мјере за заштиту здравља становништва и тачком 3.11. Мјере заштите инфраструктуре. Тачком 4 диспозитива одређено је да је носилац пројекта „Comsar Energy Hydro” д.о.о. Бањалука дужан испунити и остале мјере утврђене у Студији утицаја на животну средину пројекта хидроелектране „Мрсово“, на ријеци Лим, општина Рудо, инсталисане снаге 36,8 MW - коначна студија, јануар 2023. година, број 001201-21, која је, како је то утврђено тачком 5 диспозитива, саставни дио овог рјешења. Тачком 6 диспозитива је констатовано да се у складу са чланом 73 став 14 Закона о заштити животне средине ово рјешење доставља свим странкама које су узеле активно учешће у овом поступку, као и надлежној инспекцији, тачком 7 диспозитива да је обрачуната и уплаћена административна такса у износу од 1.000.00 KM, док је тачком 8 диспозитива одређено да ће ово рјешење бити објављено на интернет страници туженог, заједно са Студијом утицаја на животну средину за пројекат хидроелектране „Мрсово“, на ријеци Лим, општина Рудо, инсталисане снаге 36,8 MW - коначна студија, јануар 2023. година, број 001201-21. Ставом 2 изреке пресуде одбијен је захтјев тужиоца за надокнаду трошкова управног спора.

Одбијање тужбе суд је образложио позивом на одредбе чланова 60 став 1 и 2, 65 став 1, 69 став 5, 70 став 4, 71 став 1 и 72 став 6 Закона о заштити животне средине („Службени гласник Републике Српске“ број 71/12, 79/15 и 70/20), уз наводе да тужилац оспорава одобрену Студију утицаја на животну средину за пројекат хидроелектране „Мрсово“, на ријеци Лим, општина Рудо, инсталисане снаге 36,80 MW - коначна студија, јануар 2023. година, број 001201-21, израђена од ЈНУ „Института за заштиту екологије Републике Српске“ Бањалука, указујући на бројне неправилности од којих су неке биле везане за нацрт Студије, уз тврдњу да тужени није поступио у складу са упутама датим у пресуди тог суда број 11 0 У 030729 21 У од 29.12.2022. године, а да су тужени и заинтересовано лице супротног става. Даље је навео да је носилац пројекта изradio нацрт Студије, а потом поднио захтјев за одобрење исте, након чега је проведен поступак прописан одредбама Закона о заштити животне средине у којем су прибављена потребна мишљења, ставови, дозволе и сагласности, те проведена јавна расправа уз учешће јавности, која је о томе била благовремено и на законом прописан начин обавјештена, путем електронских и писаних медија, о чему је сачињен записник са јавне расправе, са прелиминарним стручним ставом носиоца пројекта, те унесеним примједбама учесника јавне расправе, који је достављен туженом. На крају, прибављено је мишљење ревизије, и то коначна Студија утицаја на животну средину број 001201-21 из јануара 2023. године, израђена од стране ЈНУ „Института за заштиту екологије Републике Српске“ Бањалука, што јасно показује да је испоштована законска процедура, али и упуте дате у пресуди број 11 0 У 030729 21 У од 29.12.2022. године, слиједом чега је тужени у поновљеном поступку донио оспорени акт којим је одобрио Студију утицаја на животну средину за наведени пројекат, због чега се наводи тужбе указују без основа.

Благовремено поднесеним захтјевом за ванредно преиспитивање те пресуде (у даљем тексту захтјев), тужилац заступан по пуномоћнику Драгани Станковић, адвокату из Бањалуке, побија законитост исте из разлога предвиђених одредбом члана 35 став 2 Закона о управним споровима („Службени гласник Републике Српске“ број 109/05 и 63/11, у даљем тексту: ЗУС). Наводи да је тужени ранијим рјешењем од 23.12.2021.

године одобрио Студију утицаја на животну средину пројекта заинтересованог лица хидроелектране „Мрсово“ на ријеци Лим у Рудом, које је поништено пресудом тог суда број 11 0 У 030729 21 У од 29.12.2022. године. Даље, износи садржај образложења наведене пресуде који се у битном своди на то да тужени у наративном облику само препричава садржаје стручних мишљења поменутих институција и тужиоца, а онда износи тврдњу да је анализом достављене документације и размотреног мишљења наводно утврдио да је коначна верзија Студије утицаја на животну средину допуњена на начин да су све примједбе размотрене и да је припремљена коначна верзија која је саставни дио рјешења о одобрењу Судије, да су рјешењем туженог утврђене мјере за заштиту животне средине и здравље људи, односно да је Студија урађена и ревидована у складу са Законом о заштити животне средине. Међутим, након ове тврдње нема било каквог даљег образложења о томе шта је садржај те анализе туженог, које је то све релевантне примједбе и мишљења сагледао и како је и на основу којих доказа закључио да предметна хидроелектрана наводно неће имати негативан утицај на животну средину. Такође, суд је у тој пресуди навео да се тужилац основано позива на стручно мишљење у којем је наведено да је једна од најважнијих мјера заштите и очувања тог подручја те повећања укупне ихтиопопулације, заштита посебних станишта тзв. риблих плодишта, о чему рјешење туженог не садржи оцјену наведеног доказа и разлоге због којих га није уважаио. Намеће се констатација да није јасно како се на овом подручју може радити и једно и друго, то јест да се може истовремено вршити и заштита станишта и хидроенергетско коришћење, што у коначном значи да се стручним мишљењем указује на то да би хидроенергетско коришћење, у које спада и изградња предметне хидроелектране, имало утицаја на природна станишта, па је тужени био дужан да у оспореном рјешењу оцијени тај доказ и у наведеном дијелу изнесе разлоге због којих га није уважаио. Суд је такође указао и да се Студија утицаја на животну средину не одбија само због формалних недостатака и мањкавости, већ је први и основни разлог одбијања исте управо „уколико се утврди да: а) би пројекат могао изазвати значајан негативан утицај на животну средину, односно да би пројекат могао у знатној мјери угрозити животну средину“. Због тога се у Студији утицаја на животну средину морају јасно и прецизно представити сви утицаји на животну средину, и то полазећи од исто тако јасно и прецизно утврђеног „нултог стања“, јер без таквог утврђења тужени не може да цијени Студију, па онда не може ни правилно да примијени члан 73 став 4 тачка а) Закона о заштити животне средине. Оправданост објекта са еколошког аспекта се цијени већ при одобравању Студије, а не само у поступку издавања еколошке дозволе. Тужилац закључује да тужени доносећи оспорени акт од 27.01.2023. године није поступио у складу са упутама и примједбама суда из поменуте пресуде број 11 0 У 030729 21 У од 29.12.2022. године, због чега је против истог поднио тужбу која је побијаном пресудом одбијена са веома кратким образложењем, које цитира, чиме је суд повриједио одредбу члана 33 став 1 ЗУС. Даље, наводи да суд уопште није изнио нити цијенио низ навода тужбе о мањкавости оспореног акта, које наводе тужилац износи и у захтјеву тврдећи да је истим опширно објаснио како није утврђено „нулто стање“ у погледу ихтиопопулације, већ се Студија утицаја на животну средину ослања на податке старе пет деценија. Како није утврђено садашње „нулто стање“, то се Студијом нису могли представити могући утицаји на „нулто стање“, нити уобличити адекватне мјере које треба да се предузму ради очувања истог, јер оно није познато. Наводи шта Студија утицаја на животну средину обухвата према Упутству о садржају студије утицаја на животну средину („Службени гласник Републике Српске“ број 108/13), па с обзиром да иста није урађена у складу са тим упутством, као и одредбом члана 68 став 1 Закона о заштити животне средине, то је морала бити одбијена. Како суд није цијенио ништа од тих навода, које је ранијом пресудом подржао, то је побијана пресуда незаконита. Предлаже да се захтјев уважи и

побијана пресуда преиначи на начин да се тужба уважи и оспорени акт поништи или да се укине и предмет врати на поновни поступак. Доставио је и трошковник за састав захтјева по пуномоћнику.

Тужени у одговору на захтјев истиче да у потпуности оспорава наводе захтјева, те да су исти беспредметни јер се односе на раније донесену пресуду нижестепеног суда број 11 0 У 030729 21 У од 29.12.2022. године. Опреза ради, наводи да је суд потврдио да је у поновљеном управном поступку поступио у складу са правним схватањем суда и примједбама суда датим у наведеној пресуди, што се може утврдити из образложења оспореног акта, те чињенице да је од израђивача Студије утицаја на животну средину затражио да изврши допуну исте у складу са правним ставовима и упутама суда. Стога, сматра да су наводи захтјева потпуно неосновани, нетачни, произвољни и паушални, а да је раније донесена пресуда цитирана без потребе и без основа. Указује да је за потребе утврђивања „нултог стања“ израђивач Студије, у оквиру тачке 2.1.7, извршио допуну исте у смислу детаљног и стручно сачињеног описа флоре и фауне, природних добара посебних вриједности (заштићених) ријетких и угрожених биљних и животињских врста и њихових станишта и вегетације. У наведеном опису флоре констатовано је присуство заштићених и строго заштићених дивљих врста у оквиру шире локације обухвата, у складу са Уредбом о заштићеним и строго заштићеним дивљим врстама („Службени гласник Републике Српске“ број 65/20), те је дат табеларни приказ наведених врста, као и детаљан опис фауне и ихтиофауне, као и станишта и врста према Емералд мрежи, а што све даље констатује у одговору на захтјев, посебно узкажујући да се у конкретном случају не ради о локалитету Емералд мреже. Напомиње да су прибављена стручна мишљења и да Студија ни једним дијелом није садржајно, методолошки или стручно оспорена. Еколошком дозволом прописан је мониторинг у фази изградње тако да ће се свакако подаци из Студије ревидовати, као и рјешења, како би се благовремено предузеле одређене активности у циљу спречавања евентуалне деградације или угрожавања одређених врста предметног подручја услед изградње хидроелектране. Предлаже да се захтјев одбије, као и захтјев за накнаду трошкова управног спора.

Заинтересовано лице ЕРС „Обновљиви извори енергије“ д.о.о. Љубиње, правни сљедник „Comsar Energy Hydro“ д.о.о. Бањалука, заступан по пуномоћнику Огњену С. Авлијашу, адвокату из Бијељине, у одговору на захтјев истиче да наводи захтјева нису основани јер је тужени, у складу са пресудом број 11 0 У 030729 21 У од 29.12.2022. године, у спорној Студији утицаја на животну средину опширније образложио могуће утицаје на флору и фауну, као и на остале сегменте животне средине, те у складу са тим предложио и адекватне мјере о предузимању појединих радњи ради очувања „нултог стања“. Истиче да тужилац нема активну легитимацију, с обзиром на одредбу члана 2 ЗУС, јер није учествовао у управном поступку који је претходио доношењу оспореног акта, а нити је активно легитимисан по Закону о заштити животне средине. Предлаже да се захтјев одбије, а затражио је и надокнаду трошкова за састав одговора на захтјев од стране адвоката.

Размотривши захтјев, одговоре на захтјев, побијану пресуду, те остале прилоге у списима предмета, на основу одредбе члана 39 ЗУС, одлучено је као у изреци ове пресуде из сљедећих разлога:

Из стања списка произлази да је тужени претходно рјешењем од 23.11.2021. године одобрио Студију утицаја на животну средину пројекта хидроелектране „Мрсово“, на ријеци Лим, општина Рудо, инсталисане снаге 36,80 MW (коначна студија, новембар

2021. године, број 001201-21), чији је носилац пројекта „Comsar Energy Hydro” д.о.о. Бањалука, које је по тужби тужиоца поништено пресудом нижестепеног суда број 11 0 У 030729 21 У од 29.12.2022. године. Поступајући у извршењу наведене пресуде тужени је донио оспорени акт којим је одобрио Студију утицаја на животну средину пројекта хидроелектране „Мрсово“, на ријеци Лим, општина Рудо, инсталисане снаге 36,80 MW - коначна студија, јануар 2023. година, број 001201-21, израђена од ЈНУ „Институт за заштиту и екологију Републике Српске“ Бањалука, чији је носилац пројекта „Comsar Energy Hydro” д.о.о. Бањалука, уз одређење да је иста израђена и ревидована у складу са Законом о заштити животне средине, да је носилац пројекта дужан да у току изградње и рада пројекта предметне хидроелектране, а у складу са рјешењима датим у Студији утицаја на животну средину, примијени мјере спречавања, смањивања или ублажавања штетних утицаја на животну средину, ближе наведене у тачки 3 диспозитива, уз даља одређења наведена у тачкама 4 до 8 диспозитива. Побијаном пресудом одбијена је тужба против оспореног акта, из разлога који су наведени у уводном дијелу образложења ове пресуде.

Прије свега, овај суд указује да нису основани приговори заинтересованог лица у погледу недостатка активне легитимације тужиоца за подношење тужбе, о чему је нижестепени суд у побијаној пресуди дао јасне и аргументоване разлоге, које као правилне прихвата и овај суд.

Међутим, побијана пресуда је донесена уз повреде правила поступка, на које тужилац основано указује у захтјеву, а које су од утицаја на рјешење предметне управне ствари.

Одредбом члана 33 став 1 ЗУС прописано је да пресуда у управном спору мора имати увод, изреку и образложење и да се у пресуди морају оцијенити правно релевантни наводи тужбе.

Из образложења побијане пресуде произлази да нижестепени суд уопште није изнио битне односно правно релевантне наводе тужбе, већ је интерпретирајући тужбу само уопштено навео да тужилац у чињеничним наводима тужбе истиче које све пропусти је тужени учинио проводећи поновни поступак, сматрајући да је приликом доношења оспореног акта дошло до повреде одредаба члана 10 тачке 1, 2 и 4 ЗУС. Такође, произлази да је суд укратко изнио чињенични супстрат овог управног поступка, те констатовао да тужилац побија оспорени акт указујући на бројне неправилности од којих су неке биле везане за нацрт Студије утицаја на животну средину, уз тврдњу да тужени није поступио у складу са упутама датим у пресуди тог суда број 11 0 У 030729 21 У од 29.12.2022. године. Даље је навео да је рјешењем туженог утврђена обавеза спровођења процјене утицаја и израде Студије утицаја на животну средину за предметни пројекат, у смислу члана 61 став 3 Закона о заштити животне средине, да је носилац пројекта доставио захтјев да му се одобри наведена студија, која је у поновљеном поступку одобрена оспореним актом, па како је носилац пројекта израдио нацрт Студије, а потом поднио захтјев за одобрење исте, након чега је проведен поступак прописан одредбама Закона о заштити животне средине у којем су прибављена потребна мишљења, ставови, дозволе и сагласности, те проведена јавна расправа уз учешће јавности, која је о томе била благовремено и на законом прописан начин обавијештена, путем електронских и писаних медија, о чему је сачињен записник са јавне расправе, са прелиминарним стручним ставом носиоца пројекта, те унесеним примједбама учесника јавне расправе, који је достављен туженом, а на крају је прибављено мишљење ревизије и то коначна Студија

утицаја на животну средину број 001201-21 из јануара 2023. године, израђена од стране ЈНУ „Института за заштиту екологије Републике Српске“ Бањалука, из чега је суд закључио да наведено јасно показује да је испоштована законска процедура, али и упуте дате у пресуди суда број 11 0 У 030729 21 У од 29.12.2022. године, па да су наводи тужбе без основа.

Поступајући на наведени начин нижестепени суд је повриједио одредбу члана 33 став 1 ЗУС, којом је прописано да се у пресуди морају цијенити правно релевантни наводи тужбе, на што правилно тужилац указује у захтјеву. Наиме, у образложењу пресуде морају се дати разлози који оправдавају одлуку суда која је садржана у изреци пресуде. То значи да се у разлозима пресуде морају изнијети ставови и дати оцјена суда о правно релевантним наводима тужбе, па како образложење побијане пресуде није сачињено у складу са наведеном одредбом, то нема могућности да се побијана пресуда испита.

Код таквог стања ствари, овај суд налази да је побијаном пресудом остварен разлог њене незаконитости из одредбе члана 35 став 2 ЗУС, због чега се захтјев, на основу одредбе члана 40 став 2 ЗУС уважава, побијана пресуда укида и предмет враћа нижестепеном суду на поновно суђење примјеном одредбе члана 40 став 3 тог закона, у којем ће се отклонити недостаци на које је указано овом пресудом.

О трошковима спора одлучиће нижестепени суд сходно одредби члана 397 став 3 Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске”, број: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13 и 27/24), у вези са одредбом члана 48 ЗУС.

Записничар
Жељка Вујановић

Предсједник вијећа
Свјетлана Кнежевић